

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Balthassaris Alvarez, Societatis Iesv Religiosi

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, 1616

Cap. XXIII. Præclarè geßit Rectoris munus Metinæ, & in alijs Collegijs; & insignes eius ad gubernandum dotes

urn:nbn:de:hbz:466:1-42916

CAPUT XXIII.

PRAECLARE GESSIT RECTORIS
munus Metinæ, & in alijs Collegijs;
insignes eius ad gubernandum doceſ.

V A M V I S P. Balthassar Abulense Collegium per annos aliquot cum titulo Ministri, aut Vice-Rectoris gubernasset; Metinæ tamen primum id munis cum titulo Rectoris egit, & postea in alijs etiam Collegijs, ostendens ubique insignes ad gubernandum talentum. Quod ut tutius obiret, studuit altas in humilitate radices iacere: ex qua oriebatur ei in initij magna repugnantia, & horror talia munia obeundi, non ignaro severæ rationis ab ijs, qui præfunt, exigendæ; & quod benè perpendisset onera superiorum: de quibus aiebat, quod minimè omnium deberent suis corporibus indulgere; sed præ alijs in omnibus peius tractare. quo ad animum verò debere semper esse dolentes, mœrentes, reliquorum omnium curis plenos: quod si Officio suo benè, ut oportet, fungantur, referent à multis ex subditis murmura, & auersiones: quo ad Deum verò portare debent defectus, & imperfectiones subditorum, eorum ignauiam, defectionem, & omnia eorum peccata: ita ut non solum onus portent, si illi peccet; sed etiam si in virtute non proficiant.

ficant. ex hac cogitatione, cùm ipse esset alias
valde zelosus, suæque perfectionis studiosus;
optarerque, reliquos esse perfectos: cœpit offici-
um illud in initio cum aliqua seueritate; & af-
fiebatur valde ex defectibus eorum, qui sibi es-
sent commissi; quemadmodum euenire solet: u-
perioribus parum expertis: sed postea tamen ma-
jori cœlesti lumine accepto, aduertit hanc esse po-
tius impatiétiam suam, & cordis angustiam: ideo
que oportere illud laxare, & assuescere, sustinere
aliorum defectus; eisque compati potius, quam
indignari: vt sic Dei gubernationem, quan-
tum fas esset, æmularetur, & in eum finem an-
notauerat sibi quiddam notatu dignum: quod à
Patre Martino Gutierrez, quadam die audie-
rat, cum suæ conscientiæ rationem ei redde-
ret: qui etiam, cùm esset Rector, afflige-
batur valde ob aliquos suorum defectus. & cùm
die quadam in Oratione de hoc suo labore la-
mentaretur, ostensus est illi orbis argenteus, in
quo corculum erat exiguum valde, & quasi dua-
bus sanguinis guttis submersum, & suffocatum:
dictumque illi est, hoc est cor tuum, quod in
partu aqua submergitur: & mox magnum a-
liud cor, valde latum illi fuit ostensum, dictum
que: hoc est cor Dei, quod tot idolatrijs, hæ-
resibus, ac sceleribus alijs, quæ sunt in mun-
do non affigitur; sed longanimitate magna o-
portunitatem exspectat, copiosum fructum ab
eis colligendi, qui nunc sunt improbi: tale au-
tem esse debet tuum. Ex qua Visione valde muta-
tus fuit, & ex suis angustijs emersit: quem er-
iam Dominus noster consolatus est, reuelans

R illi

illi, omnes eos, quorum tunc curam habebar, esse
prædestinatos. Huius ergo boni sui amici exem-
pla didicit Pater Balthassar, cor suum dilatare
cui etiam in Oratione Deus fecit eandem gra-
tiam: (vt in Relatione sua superius posita ipse me-
minit) tantum ei subfidiū & leuamen in guber-
natione tribuens, vt non sicut prius nimis cura-
 ipsum raptarent, nec eius cor angustarent. Addi-
 dit item ei magnam officij huius opinionem &
 2. Post Pas- æstimationē, immisso sensu quodā interno in Do-
 cha.

A N N O . modi. magnus hic est grex, eiusque magna fortu-
 1575. na: Pastor bonus facit oves bonas: Quare magnum
 April. 17. est beneficium, magnaq; gratia illis fit; q; talē illis
 Deus dederit. Quando populus Dei bonū habuit
 caput, Regem, aut Prophetam: semper fuit bonus.
 Magnū onus imponūt sibi Pastores: quia verē sunt
 scopus, in quem omnes illorum oves oculos suos

Gen. 39. 39. coniiciunt, & in eorundem mores transforman-
 tur, sicut illæ Iacob in virgarum colorem. Hoc
 spiritu studebat P. Balthassar exemplar esse perfe-
 ctionis toti gregi suo: adeoq; exactè officij sui re-
 gulas & obligationes explevit, vt liceat de eo di-
 cere, quod fuerit talis superior, qualem P. noster
 S. Ignatius in suis constitutionibus depinxit: &
 quamuis id satis appareat ex ijs, quæ superius di-
 ximus de Nouitorum gubernatione: nunc tamen
 alia quædam addemus, quæ ad omnium gubernationem
 vniuersim pertinent: ex quibus non Præ-
 lati Religionum modò, sed Christiani etiam Do-
 mini, ac patres familias discere possunt,
 domos suas gubernandi
 rationem.

§. 1.

§. I.

PRIMVM suis Orationibus Collegium totum sustentabat, tam in spiritualibus, quam in temporalibus: res singulas prout quæque erat, perpendens & aestimans: virtutem, Sanctitatem ac Religionem reliquis præferens; subditos in virtute eminentes pluris faciebat, quam doctos & nobiles magna habentes talenta, non tantum tantam virtutem. Et cum aliquem deprehendebat non quidem Eruditum, sed probiratis, & spiritus singularis, dies noctesque cum eo quotdammodo consumebat, ut eum ad profectum, & progressum iuuaret, ut inferius apparebit. Hinc oriebatur, ut vel modicum spirituale bonum pluris faceret, quam quiduis temporale: ideo non patiebatur, ut quis rerum temporalium procurandarum causa, aliquid amitteret, aut vel punctum imminueret exercitorum spiritualium. Cum esset egeni cuiusdam Collegij Rector, habebat Ministrum valde sollicitum, qui anxius ad ipsum currebat, significans, quæ deessent, & necesse esset statim prospicere. Vir Sanctus respondebat, quam annius venit P. Minister: communicasti ne id cum Domino Deo nostro? respondebat ille, adhuc non habui tempus orandi: & tunc cum magna tranquillitate dimisit illum, dicens: hoc debuit esse primum. eas ad cubiculum, & ora; & offeras tuam orationem, & postea reuertaris huc. Cogitas gregem hunc non habere Dominum? Dominum autem talem habet, cui non tam parui constitit, ut perire permitrat. eas in pace,

R. z & co-

260 VITAE R. P. BALTHASARIS
& cogita, hoc non à tua industria pendere. Disce-
debat P. Minister, ut faceret, quod Pater præcri-
bebat: & sæpè, quando reuertebatur, inue-
niebat prospectum iam esse necessitati perme-
dia, iudicio suo prodigiosa: id promerente fide-
litate, & fiducia sui Rectoris in Deum, ut capite
16. est dictum.

HINC etiam proueniebat, ut quoniam expe-
riebatur valde expedire, liberaliter dare subditis,
quæ erant corporalia, ut liberiùs illi spiritua-
libus attenderent, ideo liberalis valde, ac
solicitus erat, ut omnibus daretur, quod ad
cibum, & vestitum erat necessarium. Quam
ob rem ipsem et singulis mensibus, cum vestitum
custode singula cubicula visitabat; & quere-
bat, quid cuique deesset, ut ei prospiceret: id cura-
bat scripto notari, & ratione postea exigebat, an
esset executioni mandatum. In Refectorio etiam
curabat, ut toti cœmmunitati sufficiens cibus da-
retur: eorum vero, qui mortificationis causa se ipsos
negligeabant, maiorem ipse gerebat curam; et gro-
torum de commiserebatur, eisque indulgebat,
attendens diligenter, ne quid eis deesset; & pro-
modica fæ, quam illis deesse aduerterat, grauiter
eum reprehendebat, cui erat eius cura commissa:
frequenter valde eos inuisiebat, & cum aliquise-
rat in periculo constitutus, etiam noctu illum,
cum alij dormirent, visitabat.

IN rebus omnibus roti cœmmunitati commu-
nibus Primus erat; in Oratione, in Examinib⁹, eu-
do ad mensam, discedendo ex recreatione, in pur-
ganda domo, & in similibus occupationib⁹, ad
quas omnes accedunt. Et quoniam mos est in So-
ciate,

dictate, ut singuli designatum habeant diem laudandi, aut tergendi in culina: ille primo die mensis id semper faciebat, etiam si reliquorum ordo non esset expletus: quo exemplo alios impellebat, ne vello modo huiusmodi occupationibus deessent, valde semper probauit, & laudauit sequi ipsam communitatē, dicens, id valde placere Deo, suamque benedictionē ei in his actionib. impertiuisse.

Cv M quis facultatē perebat ad Extraordinariam aliquā poenitentiam faciendā, id ipse iniungebat, vt in omnibus studeret conformare se communitati, non quārens exemptiones aut priuilegia aliqua singularia; & vt studeret in hoc ipso cum spiritu præstanto excellere. Hoc verò singularē donū à Deo D.N. petebat, vt gratiā ipsi largiretur, eamq; corporis sanitatem, quā sufficeret ad præstādum, quod omnes in communitate præstarent: & benignissimus Dominus petitum donū concessit; nam, licet sāpe esset valetudinarius, disimulabat tamen imbecillitatē illam, vt cōmunitas actionib. non decesset: experiebatur nimirū, tales à Deo adiuuari, & in spiritu proficere; epusq; habere sufficiēs, tū ad spiritualia exercitia, tum ad alia munia benè præstanda. Addebatque: præstare paulò minus etiā, cum aliqua sanitatis debilitate viuere, & sequi cōmunitatem; quām diutiūs viuere, aut integra vti valetudine, cū aliquib. singularitatibus, quā alios offendūt, & molestē illas ferunt. Cū semel P. Franciscus Riberius, cuius postea faciemus mentionem, facultatem peteret emanēdi usque ad secundam mensam, eò quod indigeret illo tempore pro studio ad quasdam disputationes, quibus ipse præesse debebat: respōdit

R. 3 illi

illi P. Balthassar: pluris esse faciendum cum omnibus ad mensam accedere: nam sic etiam in ipso studio plus ipsum posse proficere. Paruit bonus subditus, & ex foelici disputationis euentu animaduertit, quā recte bonus P. Rector cōsuluisse.

I T A semper constitutus ac dispositus erat, ut opus nō esset tempus, aut occasiōne cum illo agendi captare: exterior vultus cum sancta quadāgruitate suavis erat, & humanus, ita ut amabilem, ac venerabilem se exhiberet, & omnes filiale ergaē reuerentia cum amore coniungerent. Et licet interdū specie indueret seueritatis, vt subditos exerceret: mox tamē ad pristinā, & familiarem suavitatem redibat: ex altera etiam parte studebat suos in loco publico, & coram sacerdotalibus honorare, honorificè de eis loquens, & cū eo respectu agens cum eis, quem singulorū gradus poscebat. Contemplabatur subditorum suorum vultus, non sinens aliquē diu esse tristē, aut capite demissō incedēre, dicens: in domo Dei neminē tristē incedere debere, sed lātū: & potius excessum in lātitia dissimulabat, quam in tristitia. compatiebatur ijs, qui vel ex debilitate in aliquem defectū laberentur, aut durioris essent ingenij, quibus sāpiū blandiebantur, vt tales defectus repararet. Ideoq; interdum, quos tales nouerat, petebat à Provinciali ad suum Collegium mitti; vt blanda sua directione eos restificaret, ac lucraretur. Et hac ratione multos emolliuit, magnaq; charitate, ac dexteritate in aliis permutauit: eiusenim verba etiam feras videbantur emollire, ac cicures reddere.

CONSTANTISSIMVS erat in seruandis exacte, quæcūq; ipsius officium postulabat, etiā ministriss.

ALVAREZ DE SOTO
muitissima, neq; deponebat eius curā & solicitudi-
nem vsq; ad diem & horam vltimā, quo illud per-
ficius curę, quam de rebus grauiorib. gerebat, Ad
obseruationē regulae Rectoris de visitādis interdū-
cunt, nec vllā prætermisit, etiam si plures occupa-
tiones haberet; aut nōcte præcedente graui aliqua
molestia fuisset affectus. Idq; adeò constanter fer-
ravit, vt ipsa Feria sexta, qua discessit Villa-Gar-
num post Orationē, visitauit tamē pro more om-
nia cubicula; nā probus superior nō debet eo præ-
textu, quod breui officiū suum exspirabit, aliquid
de sua cura remittere, sed vltimo adhuc die æquè
exacti, se gerere, atque cùm cœpit primò.

§. II.

PRAEDICTA omnia, & multò adhuc plura
animaduerte licebit, in quadā sūma, quā
sibi fecid, rerū necessariarum, vt quis bonus
esset Superior: quę omniū eorū, qui illū nouim⁹,
iudicio, est exēplar quoddā, & viua imago eorū,
quę ipsem et faciebat: estq; plus aliquid se ipsū ita
depingere; quā alios, vt tales sint, docerē. ita igitur
loquitur: **P**rimū Superioris munus est seruire ani-
mabus, pro quibus Christus mortuus est. & quidē
seruire tanquā seruus suis Dominis propter Chri-
stū: & in eo modico, quod propter Deū fieri po-
dat, quid ipsorum gratia Superior faciat; neque ut
gratias ipsi agat propter talia obsequia: vt eō pu-
riora ipse Dominus acceptet, quò illa erunt mi-
nus notata, minoresq; gratiæ ab hominib. habite.

Quare primum ante oculos suos constituant, quod fieri ipsum Superiorem, non sit fieri Dominum; neque tradi ipsi homines, quibus imperet; Sed fieri Pædagogum Principum, & verè serum filiorum Dei, quorū curā gerat, eisq; seruiat, ac supra caput suū collocet. Sic enim Dominus ille gubernator, qui dixit, a non veni ministrari, sed ministrare. Et Ecclesiasticus monet:

- a Matth. 20. 28. naut, qui dixit, a non veni ministrari, sed ministrare. Et Ecclesiasticus monet: b Rectore te posuerot;
- b Eccl. 32. 1. noli extollere in illis, quasi unus ex ipsis.

DE INDE det operam, ut talem fubditi de ipso opinionem concipient, ut magna sua consolacione, ac fiducia se possint illi aperire; & intelligent, se in nulla re magis ipsi placere posse, quam si ad ipsum recurrent, peccatusque suum totum 2. periant, quantumcunq; debiles ipsi sint: nec propterea quidquam se apud Superiorem amissuros: cùm non sit æquum, quod vnde sibi cælum aperiatur, melioremq; inducit in Dei oculis speciem & figuram, non etiam, eadem in eius ministri pectore & opinione remaneat. Agat s̄pē cum eis de hoc arguento, quod est utilissimum; moneat Confessarios, & Concionatores: mille enim animæ pereunt, eò quod non habeant animum, ad interiorius ulcus Superiori suo aperiendum.

TERTIO, illud etiam sibi ob oculos ponat, ut in humilitate cōseruetur: quod Collegium valde sit cōpositū, & iuxta leges nostras benè gubernetur: nō tā esse industriae suæ effectū, quā ipsius Dei D. N. opus enim adeò excellēs, quale est, quod tot homines benè subiecti sint, seq; ad terrā projiciāt, nō hominū est, sed eius Domini, de quo David: c in ipso Domino speravi, qui subdit populū meū sub me. Qui velit cedros ad terrā deiijcere, ferreis brachijs

opus

c Psal. 143. 2.

opus habet: & hæc dat ipse met Deus, adeoq; for-
ta reddit d *sicut arcum æreum*. Quare qui melius,
noverit causam suam apud hunc Dominum age-
re, fueritq; illi familiarior: peritior erit lignator
& operarius: etiam si sit alioqui balbutiens, Deiq;
consilia euaneant ab oculis hominum, non va-
lentium illa affequi.

QVARTO, aggrediatur officium aliciens ad
se omnium, qui sunt in Collegio, voluntates, si-
gna edens solatij sui, quod inter illos maneat: ca-
ueat tamen diligenter, ne qua particularis affe-
cio in ipso notetur, in quam totum impingat
Collegium, auspicetur etiam munus dissimulans
imperium, & ordinationem per dies aliquot, ne
displiceat hoc apprehendentibus, quod incipiat
imperando tamquam Iudex aliquis aulicus: nun-
quam superbè, & imperiosè aliquid constituat;
sed humiliter, & mansuetè, quasi per modum Cō-
sultationis: exempli causa, dicat, attende an hoc
hac ratione benè fiat: hic enim quasi Consulta-
tionis modus, efficacior est ad persuadendum,
quod velis, & sedandos animos perturbatos.

QVINTO, frequenter eos priuatum alloqua-
tur; & interdum visitet in proprijs cubiculis; &
quando illi ad ipsius accesserint, vt loquantur,
iubeat intrare, etiam cùm est occupatus: vt ipsi-
met aduertant, quod non possit illos audire; & cùm Ex sanfe.
dimiserit, bonis etiam, & suauibus verbis vtatur; *Basilie.*
dum autem illi loquuntur, ne ipse, scribendo aut
aliud, quid faciendo, occupetur: ne videatur illos,
parui facere.

SEXTO, deponat eas cogitationes, & consilia
qua impedire ipsum possunt, ab Officio suo recte

præstanto, & ab attendendo suis domesticis: ex-pendat tempus in sua gubernatione; & hoc sit continuum eius studium: exactè & actu illam ex-ercere. Nam omnium deuotionum ac mediorum sui & totius Collegij profectus, hoc erit maxi-mè substantiale. Quamobrem ne sacerdotalium ne-gotijs multum implicetur: plus enim populo proderit, si Religiosa ac perfecta subiecta ei dederit, quām si ipse illorum negotijs se im-plicauerit.

S E P T I M O , det operam, vt in rebus omnibus ipse sit primus, vt sic maiorem eius verba vim habeant; & subdit, cūm in aliquo deficiant, non habeant, quō se excusent. Ita enim faci-ens, explebit boni Euangelici Pastoris nume-ros: de quo dicitur, e quod cūm proprias oves di-miserit, ante eas vadit. Aduertat etiam diligen-ter: ex propria ipsius reformatione, Inferiorum reformationem dependere: qui ipsam Re-gularum obseruationem à Superiore tanquam à viua regula accipiunt: qui se secum in multis di-spenset, in tali obseruatione, eò quod plu-ribus rebus sit intentus, non habent vim eius exhortationes & verba; quia non facit, quod dicit.

O C T A V O , Boni consulat, quidquid à quo cū-que ipsi dicetur; vultu ipso & verbis gratum ani-mum ostendendo: nam vel hoc solo, qui sunt exulcerati, conquiescent; & ipse poterit in mul-tis iuuari: & hoc ipsum sufficiet, vt ab omnibus ametur.

N O N O , seruet animi rectitudinem, & inte-gritatem, ne alij insolescant, & fiant arrogantes:

Sed

Sed exhibeat simul viscera charitatis, vt cum re-
sistutine suavitatem coniungat; sitque sicut il-
le Dominus, quem Dauid f *dulcem & rectum* ^{f Psal. 24, 8.}
appellat: quamvis interdum, ne pax communis
perturbetur, expedit cedere, ac dissimulare,
quando subditus non vult præstare, quod debet;
igendo cum illo, cum Spiritu amoris: & pati-
enter sustinendo, quem D^r s sustinet: donec
ipse dignetur illum visitare, & capacem reddere.
mediorū sui profectū, quæ illi proponuntur.
Sed non negligat tamen omnia, quæ poteſt me-
dia adhibere, quibus possit illum lucrari.

D^r C I M O in nullo caſu, etiam vbi iuſtissima
appareat cauſa, aliquem reprehendat iratus, do-
nec ſeipſum priuſ quietum reddat; & pacatum:
ſic enim licebit poſtea fratrem ſuum pacare: &
faciliuſ eum lucrabitur, ſi tolleret: quia ipſem et
tandem agnoſcet, ſuamque obſtinationem im-
probabit, leſequē ſubijciet, & ad pedes proſternet.
Ratio autem cur' non ſit reprehensio adhibenda,
cum Superior est turbatus, ea eſt, quia Dei omnia
mandata diriguntur ad charitatem, & cordis pu-
ritatem; cuius utriuſq; fit iactura, ſi permittat ſe
ab indignatione, & auerſione ferri. Nec in deſe-
ctibus ſubditorum valde indignetur, nec ſuum o-
ſtendat deſectū & turbationem. In paruis rebus
non ſit valde ſeuerus, quaſi ipſe valde eſſet Iuſtus;
nec f^equens ſit in reprehendendo: ſic enim gu-
bernatio redditur grauiſ ac dura; & ex frequen-
tatione vilesſcit, nec ſentitur dum adhibetur.

V N D E C I M O, cū ſubditus ex animi perturba-
tione reſiſtit, contineat ſe ipſe Superior, memor q^{uod}
ille ipſius ſit frater, mēbrū Christi, & imago Nei;
& quod,

& quod sit à Dæmone irritatus. quare si ipse superior non sciat illum in illa occasione ferre. fieri potest. vt anima illa omnino pereat. pro qua Christus D. N. mortuus est. Utatur igitur in tali occasione. benignitate. & misericordia. cogitans se quoq; huiusmodi imbecillitati esse subiectum; gratiasq; Deo agat. quod ipsi dederit autoritatem condonandi peccata: & hac ratione Deus ipsi grauiores defecctus condonabit. Sit enim me g Rom. 12, 21 mor illius Apostoli sententiæ. dicentis: g Noli vinci à malo. sed vince in bono malum. Quare claret tunc ad Deum. petens. vt utrumque dignetur componere. & placare.

DO DE CI MO, moderata cum subditis circumspectio. bona est; sed nimia. est noxia: contrahit enim illos. & cruciat: cōtrà verò fiducia valde illos obligat. vt & ipsi confidenter agant. Ostendat. se bonam de illis habere opinionem. & suo tempore etiam dicat. se res eorum probare. Et sic gubernabit eos suauiter. Hęc & similia alia documenta præbebat Superioribus ex propriæ experientiæ libro deducta. & ex inter- nis animi sensibus. quos à Deo in Oratione acceperat. ad hoc munus. vt oportet. præstan- dum.

S (*) S

CAPV